

Perustevaliokunnan mietintö 3/2022 kirkkohallituksen esityksestä 3/2022 kirkolliskokoukselle

Sopimus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Saksan evankelisen kirkon välillä tehdyn sopimuksen 3 §:n muuttamisesta

DKIR/361/00.06.01/2022

Aloitteen tausta

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Saksan evankelisen kirkon välillä on voimassa yhteistyösopimus vuodelta 2002. Sopimuksen pykälässä 3 on sovittu yhteistyöstä liittyen suomenkieliseen kirkolliseen työhön Saksassa.

Kirkkohallituksen esityksen mukaan Saksan evankelisen kirkon taloudellisten haasteiden vuoksi sen ulkoasiain osasto ehdotti keväällä 2020 Kirkkohallituksen ulkosuomalaistyön yksikölle neuvotteluja Saksassa tehtävän suomenkielisen työn rahoituksen tulevaisuudesta. Käytyjen neuvottelujen perusteella päädyttiin ehdottamaan ratkaisua, jossa Saksassa työskentelevien suomalaispappien palvelussuhteet siirtyvät vuoteen 2025 mennessä Hampurin Merimieskirkkoon.

Neuvottelujen tuloksena kirkkohallitus esittää, että kirkolliskokous hyväksyisi sopimuksen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Saksan evankelisen kirkon välillä vuonna 2002 solmitun sopimuksen 3 §:n muuttamisesta siten, että suomalaispappien palvelussuhteet siirtyisivät vuoteen 2025 mennessä Hampurin Merimieskirkkoon.

Perustevaliokunta kuuli asiassa kirkkoneuvos Kimmo Kääriäistä.

Perustevaliokunnan arvio

Ulkosuomalaistyö eri puolilla maailmaa on vuonna 2025 siirtymässä kirkon ulkoasiain osastolta Merimieskirkolle. Se rekrytoi papit ja toimii työnantajana. Siten Saksassa

tehtävän ulkosuomalaistyön siirtäminen Hampurin Merimieskirkon vastuulle liittyy osaltaan tähän ulkosuomalaistyön uudelleenorganisointiin.

Suomen kirkon ulkosuomalaistyö on rakennettu integraatioperiaatteen mukaisesti. Tämän periaatteen mukaan ulkosuomalaistyö tehdään kunkin maan luterilaisen kirkon sisällä. Suomalaiset seurakunnat ulkomailla eivät siksi ole Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntia, vaan ne ovat järjestäytyneet kunkin isäntämaan kirkon seurakuntatoiminnan yhteydessä.

Esimerkiksi Ruotsin kirkon työ ulkomailla ei ole perustunut integraatioperiaatteeseen. Ruotsin kirkolla on omia seurakuntia ja kirkkorakennuksia Ruotsin rajojen ulkopuolella. Suomen kirkon seuraama integraatioperiaate onkin taloudellisesti keveämpi, koska se ei edellytä esimerkiksi sitä, että kirkko omistaisi kirkkorakennuksia ulkomailla.

Integraatioperiaatetta ei ole voitu soveltaa kaikissa maissa. Esimerkiksi Espanjan turistikohteissa on tehty yhteistyötä katolisen kirkon kanssa, jonka kirkoissa suomalaiset seurakunnat ovat kokoontuneet. Lisäksi kirkon lähetysjärjestöt ja niiden papit sekä kansainvälisten kirkollisten organisaatioiden palveluksessa olevat, esimerkiksi Genevessä Luterilaisessa Maailmanliitossa työskennelleet papit ovat palvelleet lähialueilla asuvia suomalaisia.

Integraatioperiaatteen mukaisesti Saksassa toimivat suomenkieliset seurakunnat ovat Saksan evankelisen kirkon (EKD) kunkin eri maakirkon yhteydessä toimivia. Nykyinen käytäntö Saksassa perustuu vuonna 2002 hyväksyttyyn sopimukseen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Saksan evankelisen kirkon välillä. Sopimuksen 1 § sisältää teologiset perustelut kirkkojen väliselle yhteistyölle.

Saksan suomenkielisissä seurakunnissa toimivat papit ovat työsuhteessa Saksan evankelisen kirkon jäsenkirkkoihin. Suomenkielinen työ on voinut myös käyttää Saksan evankelisen kirkon tiloja. Suomen evankelis-luterilainen kirkko on hoitanut pappien rekrytoinnin ja tehnyt esityksen papin palkkaamisesta Saksan maakirkoille, jotka ovat tehneet asiasta lopullisen päätöksen. Saksassa toimivat suomalaiset papit ovat kuuluneet sen piispan kaitsentaan, jonka hiippakuntaan he ovat kuuluneet lähdettyään Suomesta Saksaan.

Saksan evankelisen kirkon taloushaasteiden ja pappien työsuhdekäytäntöjen vuoksi on ymmärrettävää, että heidän palkkaustaan koskevan sopimuksen muuttamiseen on

paineita. Saksassa toimivien suomalaisten pappien siirtyminen työsuhteeseen Hampurin Merimieskirkkoon selkiyttää myös työn johtamista.

Perustevaliokunnan kanta

Perustevaliokunta katsoo, että esitetylle sopimusmuutokselle ei ole esteitä.

Perustevaliokunnan esitys

Kirkolliskokous hyväksyy sopimuksen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Saksan evankelisen kirkon välillä vuonna 2002 solmitun sopimuksen 3 §:n muuttamisesta seuraavasti:

Sopimus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Saksan evankelisen kirkon välillä tehdyn sopimuksen 3 §:n muuttamisesta

Tällä sopimuksella muutetaan Hannoverissa lokakuussa 2002 laaditun Saksan evankelisen kirkon ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sopimuksen 3 § seuraavasti:

3 § Suomenkielinen kirkollinen työ Saksan evankelisessa kirkossa

- (1) Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsen on sen Saksan evankelisen kirkon (myöhemmin EKD) jäsenkirkon jäsen, jonka alueella hänen asuinpaikkansa on. Halukkuus olla EKD:n jäsenkirkon jäsen ilmaistaan saksalaista muuttoilmoitusta tehdessä. Jäsenyyden määräytymisessä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa EKD:n jäsenyyslainsäädäntöä.
- (2) Ilman että sillä on vaikutusta jäsenyyteen EKD:n jäsenkirkoissa, suomalaiset järjestävät omaehtoisen kirkollisen toimintansa äidinkielellään seurakuntapiireissä, jotka toimivat Suomalaisen kirkollisen työn keskus ry:n yhteydessä. EKD toimii yhdessä jäsenkirkkojensa kanssa sen puolesta, että

suomalaisille papeille ja heidän äidinkielisille seurakuntapiireilleen annetaan asianomaisilla paikkakunnilla käyttöön kirkkoja ja muita tiloja.

- (3) EKD tukee taloudellisesti suomenkielistä kirkollista työtä Saksassa yhdessä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa. Taloudellisen tuen suuruudesta vuodesta 2025 alkaen laaditaan erillinen sopimus EKD:n kirkkohallituksen viraston ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkkohallituksen välillä.
- (4) Saksassa suomalaisia palvelevien pappien sekä heitä tukevan toimistohenkilön työnantajana toimii Hampurin suomalainen merimieskirkko. EKD:n ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon edellä kohdassa kolme mainittu taloudellinen tuki ohjataan Suomen Merimieskirkolle.

Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.2023. Vuosina 2023 ja 2024 sovelletaan kuitenkin erillistä siirtymäsopimusta, joka solmitaan EKD:n kirkkohallituksen viraston ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkkohallituksen välillä.

4. päivänä toukokuuta 2022

Perustevaliokunnan puolesta

Matti Repo

Tuomas Vaura

puheenjohtaja

sihteeri

Asian käsittelyyn ovat osallistuneet puheenjohtaja Repo sekä jäsenet Hahtola, Hautala, Haverinen, Jolkkonen (osittain), Juntunen, Kemppainen, Koskenniemi, Löytty, Mithiku, Niemelä, Orsila, Puhalainen, Rantala, Raunu, Räsänen (osittain), Zitting ja Åstrand (osittain).

